గురుదక్షిణ

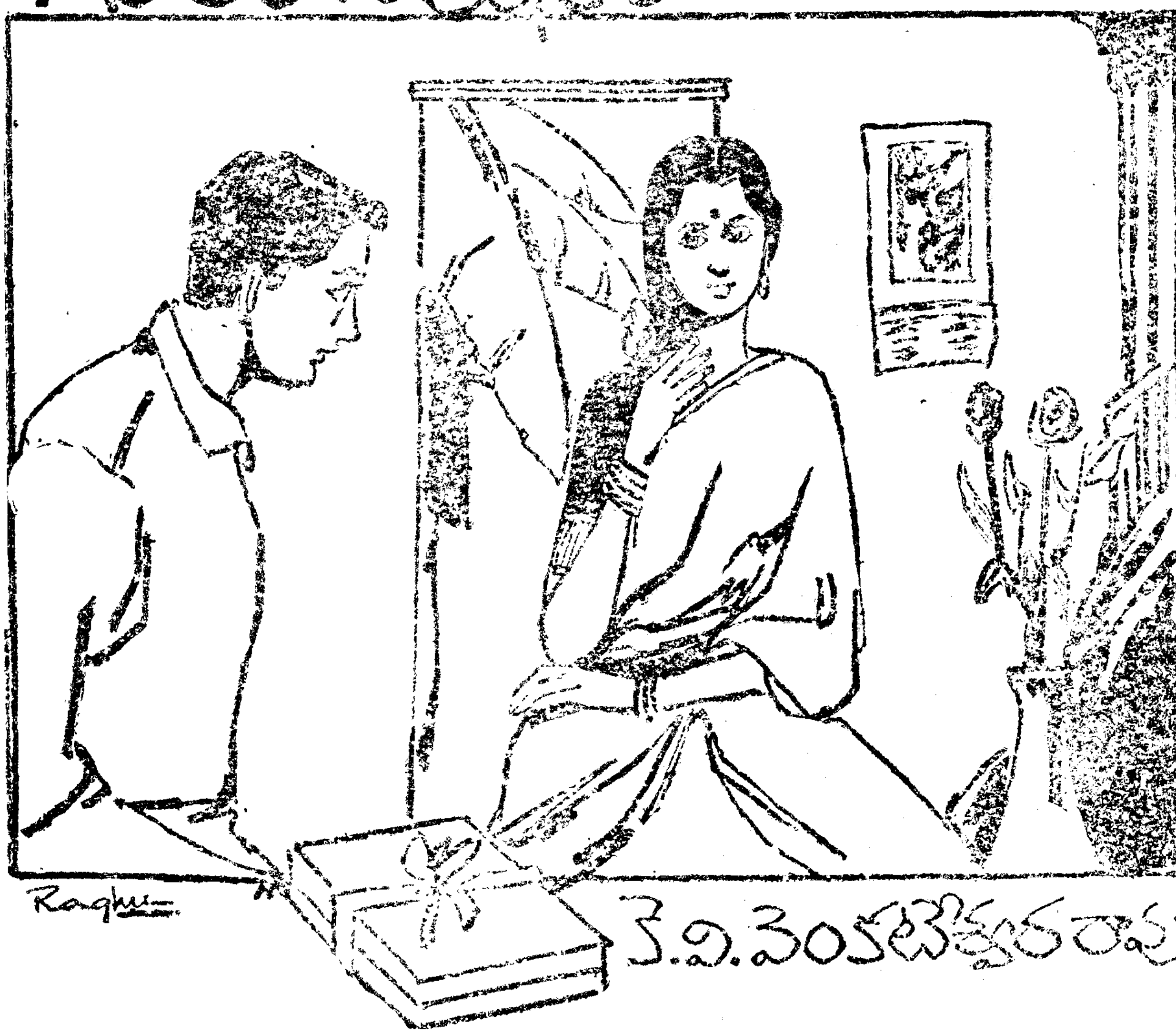

కె.వి. వెంకటేశ్వరరావు

ఈ గంటనుంచి చూస్తున్నాగాని ఒక్క బస్ కూడా రాలేదు. స్టాప్‌లో రామం తప్ప మిగిలినవారందరూ వివిధ వ్యాపారాలలో వున్నారు. నం. 14 బస్సు తప్ప అనవసరమైన బస్సులన్నీ ఊరకుక్కల్లా తిరుగుతున్నాయి. కార్లలో వెళ్ళేవాళ్ళు బస్ వెయిటర్సు కేసి షోగ్గా, జాలిగా చూస్తూ వెడుతున్నారు. స్కూటర్లమీద వెళ్ళే జంటలని చూస్తే రామానికి కొంచెం బాధతోపాటు ...కూడా కల్గుతోవుంటుంది. 'ఈ... సుశీల తన రాకకోసం యెదురు చూస్తూ వుంటుంది. సరిగ్గా సినిమా ...పెట్టుకున్న రోజునే యీ బస్సులు...' ఈ విధమైన ఆలోచనలతో విసుగుతోవున్న రామానికి ఎదురుగా రోడ్ పేవ్‌మెంటుమీద నడుస్తున్న ఆకారం కన్పించింది.

'ఔను...మాస్టారు ... రామనాథం మాస్టారే సందేహం లేదు' అస్పష్టంగా గొణుక్కున్నాడు రామం. పరుగులాంటి నడకతో ఆయనను చేరుకున్నాడు. తన యెదురుగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ నిల్చొన్న వ్యక్తిని చూసి ఆగారు రామనాథం మాస్టారు.

'నమస్కారం మాస్టారూ' అదే చిరునవ్వు. మాస్టారు తడుముకుంటున్నారు. మాస్టారు పెద్దవారైపోయారు. ముడతలుపడ్డ శరీరం. కొంచెం వంగిన నడుము. మాసినగడ్డం, ఆకుచెప్పులు, పంచి, పొడుగుచేతుల చొక్కా, చేతిలో సంచి. అయితే మాస్టారిస్వరూపం అప్పటికీ యిప్పటికీ మారనివి ఆయన నుదుటిమీది విభూతిరేఖలు, ఆరేఖలలో బ్రహ్మ తేజస్సు కన్పిస్తుంది.

'నేనేనండి మాస్టారూ! రామాన్ని.'

మాస్టారి ముఖంలో వెలుగు గోచరించింది. 'రామం... నువ్వటోయ్ పెద్దవాడివయ్యావ్' ఆప్యాయంగా వీపు నిమురుతూ అన్నారు.

కొంచెంసేపటికి తేరుకొని రామమే 'బెజవాడనుంచి యెప్పుడువచ్చారు...మాస్టారూ!'

'నేనిక్కడికొచ్చి ఆర్నెల్లయిందోయ్' అన్నారు మాస్టారు ఏటో చూస్తూ.

[ఆరోగ్యంగా వుందా? ఎందుకొచ్చేశావు? రాధ పెళ్ళయిందా? ఇప్పుడెక్కడుంది? శేఖరం, సూర్యం ఏం చేస్తున్నారు? యివన్నీ అడిగేయాలనిపించింది.]

కాని – మాస్టారే 'రాధమ్మ కాంతిలాల్ అండ్ కో వాళ్ళ షోరూమ్‌లో పనిచేస్తూంది. నీవేం చేస్తున్నావ్?' ఆ విషయం అక్కడితో ఆపేయమన్నట్లు విషయం మార్చారు మాస్టారు.

(రాధ షోరూమ్‌లో పనిచేస్తూందా! అంత అవసరమేమొచ్చింది? సేల్స్‌గరల్‌గా. నూటపాతిక రూపాయల్తో వచ్చేపోయే పోకిరీ వెధవల్తో మాట్లాడుతూ, వాళ్ళ వ్యంగ్య సంభాషణలకి యేమీ అనలేని స్థితిలో రాధ ఎలా వుంటోంది.)

'నేనిక్కడ ట్రెజరీ ఆఫీసులో అక్కౌంటెంట్‌గా వుంటున్నాను మాస్టారూ!' అని 'రాధ ఉద్యోగంలో యెందుకు చేరిందండి? ఇంకా పైకి చదవలేక పోయిందా?' అణచుకోలేక అడిగేశాడు.

మాస్టారు ఒక నిట్టూర్పు విడిచి 'అదంతా ఒక పెద్ద కథ బాబూ!' ఎప్పుడైనా వీలుంటే ఒకసారి మా యింటికి రా' అని అడ్రసు చెప్పి బస్సు వచ్చేసిందంటూ వెళ్ళిపోయారు మాస్టారు.

గానుగెద్దులా మళ్ళీ స్వస్థలోకి వచ్చాడు రామం. బస్ రావేలేదు. ఆ మొహాలే. ఆ మాటలే వినుక్కున్నాడు మనస్సుతో.

'మాస్టారిలా వున్నారేమిటి' యెంతాలోచించినా ఆయన వైఖరి బోధపడలేదు. అప్రయత్నంగా మనస్సు గతంలోకి పరుగెత్తింది.

తను బెజవాడలో చదివేరోజుల్లో రామనాథం మాస్టారు ఎలిమెంటరీ స్కూల్లో పని చేసేవారు. తన తండ్రి సుబ్బారావుగారు తాలూకాఫీసులో గుమస్తాగా పని చేసేవారు. తమ యింటికి మాస్టారింటికి నాలుగిళ్ళ దూరం. మాస్టారికి ముగ్గురు పిల్లలు. పెద్దవాడు శేఖరం బి. ఏ. పాసయి ఖాళీగా వుండేవాడప్పట్లో. రెండోవాడు సూర్యం మెట్రిక్ చదివేవాడు. ఇక రాధ తన క్లాసే. స్కూలు దూరమవడంవల్ల తను రాధ కలిసే వెడుతూండేవారు. స్కూల్లో చదివేరోజుల్లో జరిగిన ఒక సంఘటన తనెప్పటికీ మరచిపోలేదు.

ఆ సంఘటనే తన జీవితం సుఖమయం కావడానికి దోహదం చేసింది. ఆ రోజు స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం. జండా వందనం అన్నీ పూర్తయ్యాయి. పిల్లలకి మిఠాయి పంచడం దగ్గర వచ్చింది గొడవ. యస్. పి. యల్. రామం మిఠాయిలు పంచి పెడుతున్నాడు. మాస్టారి మాట ప్రకారం ఒక్కొక్కరికి రెండేసి యిస్తూ వచ్చాడు. రమేష్ తనకి గుప్పెడు యిమ్మని గొడవ ప్రారంభించాడు. మంకుపట్టు పట్టాడు. అతని మొండి పట్టుకి కారణం లేకపోలేదు. రమేష్ ఆ వూరి యమ్. ఎల్. ఏ. గారబ్బాయి. తను విషయం మాస్టారికి చెప్పాడు. అప్పుడు మాస్టారు రమేష్‌ని పిలిపించి మందలించి తనతో ఒక మాటన్నారు. 'ఒరేయ్...రామం! సృష్టిలో మానవులందరూ ఒకేలాగ పుట్టార్రా. ధనిక పేదవర్గాలు యివన్నీ మనం యేర్పరచుకొన్నవి. ధనం యేర్పరచిన వినూ. అందరిని సమానంగా చూడు. పక్షపాత వైఖరికి యెన్నడూ చోటివ్వకు.' యీ వాక్యాలు దేముడు చెబుతున్నట్లుగా అన్పించింది.

తరువాత తను మెట్రిక్ చదువుతూండగా సుబ్బారావుగారికి హఠాత్తుగా గుండె జబ్బు వచ్చి మరణించారు. తన తల్లిని, తనని మేనమామ హైదరాబాదు తీసికొని వెళ్ళి తనను చదివించాడు. ఆ తర్వాత బెజవాడ విశేషాలు యేమీ తెలియలేదు. బి. కాం. పాసయి ట్రెజరీలో ఉద్యోగం వచ్చాక తనకి సుశీలతో వివాహం జరిగింది. బెజవాడ వదలిన తర్వాత మాస్టారు యిప్పుడు కన్పించడమే.

బస్ వచ్చింది. సినిమా బండిమీదకి పేపర కోసం వెళ్ళే పిల్లల్లా ఎగబడుతున్నారు ప్రయాణీకులు. ఆలోచనలతో యిల్లు చేరాడు.

సెలవరోజు ఒక ఆదివారం చూసుకొని మాస్టారింటికి బయల్దేరాడు. సందులు గొందులు తిరిగి ఒకపాత పెంకుటింటిముందు నిల్చొని పిల్చాడు. ఆ పరిసరాలు చాల అపరిశుభ్రంగా వున్నాయి. తలుపుతీసిన మాస్టారు కొద్దిగా తడబడి లోపలి కాహ్వానించారు. తనరాకను తలుపు చాటు నుంచి రెండు కళ్ళు గమనిస్తున్నాయని అతని అభిప్రాయం. కాని రాధ కన్పించలేదు. షాప్‌లో ఏదో పనుండి వెళ్ళిందట. మాస్టారివల్ల తెలిసిన విషయమేమంటే శేఖరం యింటివిషయాలేమీ పట్టించుకోట్ట. షోలాపూర్‌లో యేదో కంపెనీలో పనిచేస్తున్నట్లు చెప్పారు మాస్టారు. సూర్యం బి. యస్సి ఫైనలియర్ చదువుతున్నాడట. ప్రస్తుతం తన కొచ్చే కొద్దిపాటి పెన్షన్‌తోను రాధ సంపాదనతోను సంసారం, సూర్యం చదువు అవుతున్నాయి.

మాస్టారి దయనీయస్థితికి పూర్తి సానుభూతిని చూపించాడు రామం. పలుగురితో కలిసి తిరుగుతూంటే బాధలు కొంత ఉపశమించవచ్చుననే వుద్దేశ్యంతో వాళ్ళ కుటుంబాన్ని ఒక నాలుగురోజులుండడానికి రమ్మని పిలిచాడు రామం. కాని మాస్టారు నిరాశగా, నిర్లిప్తతతో 'ఎందుకులే రామం' అని ఊరుకున్నారు. అప్పుడు తెలిసింది రామానికి, మాస్టారు చెప్పలేని తక్కువతనాన్ని ఫీలవుతున్నారు. దీనికి కారణం రాధ ఉద్యోగంకూడా కావచ్చు. మాస్టారిదగ్గర సెలవుతీసికొని వచ్చేశాడు రామం.

* * *

రోజులు, నెలలు [illegible] సంవత్సరాలు గడచిపోతున్నాయి. కాని మాస్టారు విడిగా కనబడటమేగాని ఒక్కసారిగారి కూడా యింటికి రాలేదు. రామానికి ఆఫీసరుగా ప్రమోషనొచ్చింది. అంటే తాను కూడ ఒక మానేజరన్నమాట. అతని సంతోషాని కవధుల్లేవు. ఆరోజు సాయంత్రం ఆఫీసులో బ్రహ్మాండమైనపార్టీ జరిగింది. సాయంత్రం పిక్చర్ కెడదామనిచెప్పి వచ్చిన రామం యింటికెళ్ళేసరికి తొమ్మిదయింది. ఇంటిదగ్గర సుశీల భర్తకి అన్నంవడ్డించి గిన్నెలు మూత పెడుతూ మూతికూడా బిగించుకొంది. 'ఎప్పుడు వెడదామనుకున్నా ఏదో ఒక అడ్డంకు రావడం పరిపాటైపోయింది.' సతికి కోపం వచ్చిందన్న సంగతి పతికి తెలుసు. కాని అసలు విషయం తెలిస్తే సంతోషిస్తుందనీ తెలుసు. కొంచెంసేపు ఉడికించాలనే వుద్దేశ్యంతో తను మౌనంగానే వుండిపోయాడు.

'మీ నాన్నగారి దగ్గరనుంచి టె... వచ్చింది' నెమ్మదిగా మొదలుపె...

'ఏమని... ఏమైంది' సుశీల

'ఆ...ఏమనికాదు. ఆఫీసరయ... అమ్మాయిని పరిగా మాపా...

కొంచెం కాస్త జాగ్రత్త అని అంటూ కొంటెగా చూశాడు.

'మీ ఆఫీసరుగా ప్రమోషనొచ్చిందా? చెప్పరేమండి.'

'శ్రీమతిగారు చెప్పనిస్తేనా. మాటి మిగింపుకుని కూర్చుంటే యెలా చెప్పేది. ఇందాకానే ఈ విషయం ఫోన్ చేశాను. అంతా కులాసాయేనట అక్కడ. ఇవాళ పెద్ద పార్టీ అది ఏర్పాటు చేశారు. అందుకని మన సినిమాపార్టీ కేన్సిలయింది. పోనీ సెకండ్‌షోకి వెళదామా?'

'సినిమావద్దు ఏదీవద్దు. చల్లని వార్త తెచ్చారు...ఇంతకీ జీతం యెంత?'

'మీ ఆడవాళ్ళు దగ్గిర వచ్చిన గొడవే అది. జీతంలోను డబ్బులోను యేముంది? అంతా మానవుడు తృప్తిపెంచుకున్నదే. ఇవాళ ఈ రూపాయికి విలువలేదు అంటే ఓడ్‌వింకా ఇవే.'

'అబ్బబ్బ...లెక్చరివ్వక యెంతో చెప్పండి' సుశీల.

'ఆరువందలు' రామం.

సుశీల ముఖంలో గర్వం తొంగి చూసింది. అంటే తనిప్పుడు ఆఫీసర్ భార్య!

కాలింగ్‌బెల్ మోగడంతో సుశీల వెళ్ళి తలుపు తీసింది. కుర్రాడొకడు బోల్డు పేకట్లు తెచ్చి అక్కడ పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

'ఇవన్నీ యేమిటండి?' అంటూ అడిగిన సుశీలకు రామం చెప్పాడు.

'నేను ముఖ్యంగా యీ సుఖం పొంద

గురుదక్షిణ

డానికి ఒకవిధంగా యీ ఆఫీసర్ పోస్టు రావడానికి కారణం మా రామనాథం మాస్టారే' ఆ కథంతా సవిస్తరంగా చెప్పి వాళ్ళ ప్రస్తుత పరిస్థితి కూడా వివరించాడు.

'ఆయనకు యేదోవిధంగా మన కృతజ్ఞత తెల్పడం మన కనీస ధర్మం. డబ్బిస్తే బాగుండదు. పైగా తీసుకోరుకూడా. అందుకని వాళ్ళ కుటుంబానికి బట్టలు, మాస్టారికి చేతికర్ర అవీ పట్టుకొచ్చాను' ఆమె ముఖంలోని భావాలను చదువుతూ చెప్పాడు రామం.

'అంటే...ఆరోజు మనం సినిమా ప్రోగ్రామ్ వేసికొన్న రోజున కన్పించారు... ఆయనేనా?'

'అవును... బాగున్నాయా? చూడు' అంటూ పాకెట్లు విప్పి చూపించాడు, సుశీల కూడ భర్త నభినందించింది ఏదో ఒక సెలవురోజున వాళ్ళని భోజనానికి పిలిచి బట్టలివ్వడానికి నిశ్చయించుకున్నారు. అయితే మాస్టారుదీని కంగీకరిస్తారో? లేదో? అనే సందేహం మాత్రం రామానికి కలగకపోలేదు.

ఆరోజు శుక్రవారం ఉదయం ఎనిమిదిన్నరైంది. రామం షేవ్‌చేసికొంటున్నాడు. ఇంతలో సుశీ వచ్చి యెవరో వచ్చారని చెప్పింది కూర్చోమని చెప్పి షేవింగ్ ముగించడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నాడు రామం.

మాస్టారు కూర్చున్నాడు. 'తనప్పుడు ఆఫీసరు దగ్గిరికి వచ్చాడు. ఇవాళ తనిలా అయిపోయాడు? తనదగ్గిర చదువుకున్న రామాన్ని ఆజ్ఞాపించవచ్చు. కాని తను ఆజ్ఞాపించలేదు. రామం ఆఫీసరు, తనో... ఒక గుర్తింపులేని మాస్టారు. తనమాట వింటాడో, వినడో! అతనికింకేం మొహమాటాలున్నాయో! సూర్యానికే గనక ఉద్యోగం రాకపోతే తను గతేంగాను? రాధనొక యింటిదాన్ని చేసే అదృష్టం తనకుంటుందా? ఈ ఉద్యోగంలోనే దాని జీవితం వెళ్ళిపోతుందా? హే ... భగవాన్— బారంగా నిట్టూర్చుదామనుకున్న మాస్టారు 'నమస్కారం మాస్టారూ' అనడంతో ఉలిక్కిపడ్డారు.'

ఆయన్ని చూసి చాలారోజులవడంవల్ల, ఆయనలోని మార్పులు స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. బాగా చిక్కిపోయారు. అదే మాటంటే వేదాంతిలా నవ్వారు మాస్టారు.

'నీతో ఒక చిన్నపనుండి వచ్చానోయ్' రామం 'చెప్పండి...!' అని 'సుశీలా! మాస్టారికి కాఫీ తీసుకురా' అని 'మేమే మీ యింటికి వద్దామనుకుంటున్నాము. నిరా... మీవల్ల నాకు ఆఫీసరుగా ప్రమోషనొచ్చింది. మాస్టారూ!' అంటూ స్వయంగా కాఫీ నందించాడు రామం.

మళ్ళీ రామమే 'ఇది నాకు వచ్చిందంటే నేను నా గొప్పగా భావించటంలేదు. ఆనాడు మీవద్ద నా అధ్యయనమే జరగకపోతే నేనీస్థితి కొచ్చేవాడిని కాదు. అందుకే కృతజ్ఞతగా మిమ్మల్ని యిక్కడకు పిలిచి ఉడతాభక్తిగా యేదో గురుదక్షిణ సమర్పించుకుందామనుకుంటున్నాము మాస్టారూ!' అంతా గ్రాంథికం మాట్లాడానా? అన్న సందేహంతో అన్నాడు రామం మంచినీళ్ళు తాగినట్టు.

కాని మాస్టారికి కాఫీ గొంతుక దిగలేదు. వచ్చిన విషయం యెలా ప్రస్తావించాలో ఆయనకు బోధపడటం లేదు. అంతకుముందే వ్రాసి తెచ్చుకున్న కాయితం యిచ్చారు.

'నే వస్తానోయ్ ... రామం అంటూ పిలుపుకోరదకుండా వెళ్ళిపోయారు మాస్టారు.

రామానికి మాస్టారి ధోరణి యేమీ అర్థం కాలేదు. వణుకుతున్న చేతులతో ఉత్తరం విప్పి చదవడం ప్రారంభించాడు.

'రామానికి ఆశీస్సులు,

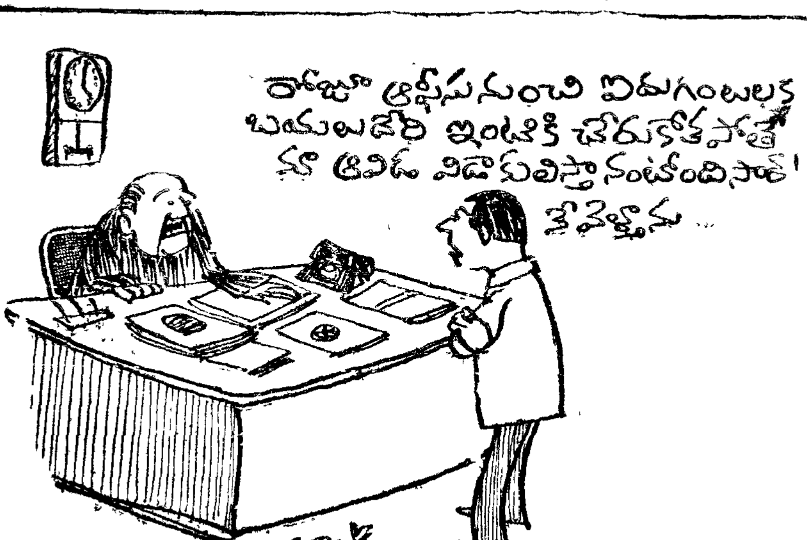

నీవు ఆఫీసరు వయ్యావని తెలిసింది. ఎంతో సంతోషించాను. నాచే పెంచబడిన తోటలో పారిజాత కుసుమము పరిమళించిందని సంతోషించాను. దీనికి నీ ప్రతిభ, కార్యదీక్షలే కారణాలు. నేను కేవలం నిమిత్తమాత్రుణ్ణి.

గురుదక్షిణ

మీ ఆఫీసులో ఒక గుమాస్తా ఉద్యోగం ఖాళీ వుందని అది నీ చేతిలో వుందని తెలుసుకున్నాను. సెకండ్‌క్లాస్ వాళ్ళే దీనికి అప్లై చేయాలని ప్రకటనలో వుంది.

ధనవర్ధాలూ — గుణాలూ :

ధనియాలు

మసాలా దినుసులలో ధనియాలొకటి.

ధనియాల రసం లేక చూర్ణం లేక కషాయం చలవచేసి, ఆర్పుతుంది. తలత్రిప్పు, పైత్యవికారం, చర్ది, ఎక్కిళ్ళు, అరుచి, విదాహం, చాతుర్థిక జ్వరం, మేహం, తరుణ జ్వరం, తాపం వీనిని హరిస్తుంది. బాగా చమట పుట్టనిస్తుంది. పొట్టలోని వాతాన్ని వ్యాప్తికానివ్వదు. ఆకలి పుట్టిస్తుంది. ఉష్ణం వల్ల గుండెలో పుట్టే నొప్పిని తగ్గిస్తుంది. పొట్టకు బలాన్ని చేకూరుస్తుంది. మూత్రంద్వారా పడే యింద్రియాన్ని పడనివ్వకుండా అరికడుతుంది.

అధికమైన వేడివల్ల తలనొప్పిగా ఉన్నట్లయితే కాస్త ధనియాలను నీళ్లలో మెత్తగా నూరి నుదిటపై పట్టు వేయండి. తలనొప్పి తగ్గుతుంది.

వట్టి ధనియాలను అధికంగా తిన్నట్లయితే ఉబ్బసరోగం, బుద్ధి మాంద్యం, పరాకు రావచ్చు.

ధనియాలయొక్క దుర్గుణాలకు విరుగుళ్లు:—1. దాల్చినచెక్క, 2. తేనె. 3. లవంగాలు, 4. కోడిమాంసం.

జీలకర్ర

గరంమసాలా పొడి, చారుపొడి, సాంబారు పొడి, యిత్యాది వాటిలో జీలకర్ర వాడుతూంటారు. ఇకపోతే ఔషధంగా జీలకర్రకు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉన్నది.

దోరగా వేయించిన జీలకర్రగాని, అలాగా వేయించి చేసిన జీలకర్ర చూర్ణం గాని, జీలకర్ర కషాయంగాని, నీళ్లలో నూరి తీసిన ...గాని, తగు మోతాదులో పుచ్చుకుంటే ...నికి చాలా మేలు చేస్తుంది. పైత్యం, ...పైత్యం, తల త్రిప్పు, కఫం, కఫవాతం, ...దం, జ్వరం, వాతం, రక్తపైత్యం, ...శూల, అష్టగుల్మాలు గల ... మేలు చేస్తుంది.

...మాంద్యం, గ్రహణి, విరేచనాలు అతిసారం, వీనిని పోగొడుతుంది. పొట్టకు వేడినిస్తుంది. దేహోష్ణాన్ని వృద్ధి పొందిస్తుంది. జఠరదీప్తి, వీర్యవృద్ధి, బలము కలుగజేస్తుంది. శరీరంలోని ద్రవపదార్థ కూటమిని కరిగిస్తుంది. కడుపులోని దుర్గంధాన్ని వాతంచేత వచ్చే కడుపుబ్బును, ఎక్కిళ్లను, కడుపునొప్పిని, అజీర్ణాన్ని, అణచివేస్తుంది. స్ప్లీన్ యొక్క ఉబ్బును తీసివేస్తుంది. బాలింతలగు స్త్రీలకు పాలుపడేటట్లు చేస్తుంది. స్త్రీల బహిష్టువడాన్ని క్రమపరుస్తుంది.

మేహం, తలత్రిప్పు, కాళ్లూ చేతులూ పీకులు ఉన్నట్లయితే— జీలకర్ర సగంవేయించినదీ, సగం పచ్చిదీ, చూర్ణం చేసి, ఈ చూర్ణానికి సమభాగంగా పంచదార కలిపి— ఆవునెయ్యిలోవేసి, బాగా కలియబెట్టి పూటకు పెద్ద గచ్చకాయంత చొప్పున రెండు పూటలా పదిహేను దినాలు పుచ్చుకోండి.

బాగా తలత్రిప్పు, దారుణమైన పైత్యం ఉన్నట్లయితే— జీలకర్రను నిమ్మపళ్ల రసంతో సూర్యపుటమున ఏడుసార్లు భావన చేసి, వయస్సునుబట్టి తగు మోతాదులో పూటకు బేడెత్తు మొదలు పావలాయెత్తు వరకూ పుచ్చుకోండి. తగ్గుతాయి.

తేలు కుట్టిందా? కుట్టినట్లయితే జీలకర్ర, తేనె, ఉప్పు, నెయ్యి తగుపాళ్లలో కలిపి బాగానూరి— ఆముద్దను తేలు కుట్టిన చోట కట్టు కట్టండి. రెండుమూడు గంటలలో బాధ తగ్గుతుంది.

జీలకర్ర అధికంగా పుచ్చుకుంటే, కడుపు బిగబడుతుంది. విరేచన బద్ధం చేస్తుంది. ఊపిరి తిత్తులకు వాత శరీరుల స్పీన్‌నకు నష్టం వాటిల్లుతుంది.

దీనియొక్క దుర్గుణాలకు విరుగుళ్లుగా 1. బాదంచెట్టు జిగురు. 2. జీలకర్ర దోరగా వేయించడం.

సేకరణ **అకుండి నారాయణమూర్తి**

కాని మన సూర్యానికి ధరుకాస్తే వచ్చింది. నీవు తల్చుకొంటే వాడికి ఉద్యోగం వేయించి మా జీవితాన్ని ఒక కొలిక్కి తేగలవనే ధైర్యం నాకుంది. ఇది నుఖతః అడగడానికి నాకు మనస్కరించలేదు. ఇది నే నెటువంటి స్థితిలో అడుగుతున్నానో తెలిసికోగలవనుకుంటున్నాను.

నువ్వు నన్నేదో అందలం ఎక్కించాలని గురుదక్షిణ ఇస్తానని యేవేవో చెప్పావు మొన్న మనం కల్సుకున్నప్పుడు. కాని నేను వాటికి అర్హుణ్ణి కాదు. నీవు గనక నే నడిగిన యీ ఉపకారం చేస్తే గురుదక్షిణ యిచ్చినట్టుగానే భావిస్తాను. కానీ సహాయం చేస్తే అదేచాలు రామం నాకు అదేచాలు.

ఆశీస్సులతో
అభాగ్యుడు
రామనాథం.

రామం నిశ్చేష్టు డయ్యాడు. తల తిరిగినంత పనైంది. సోఫాలో కూలబడ్డాడు. 'తనను తన జీవితాన్ని సరిదిద్దిన మాస్టారేనా యిలా వ్రాస్తున్నది?' చిన్నతనంలో జరిగిన సంఘటన మదిలో మెదిలింది. అప్పటి మాస్టారిమాటలు చెవిలో గింగురుమన్నాయి. '...అందరిని సమానంగా చూడు పక్షపాత వైఖరి కెప్పుడు చోటివ్వకు' అంటే పరిస్థితులు మానవుణ్ణి యెంత దారుణంగా లొంగదీస్తాయో తెలిసింది రామానికి. ఆ ఉద్యోగం తనచేతిలో వున్నమాట వాస్తవమే. కాని దానికెంతో మంది ఫస్టుక్లాసు వాళ్ళే అప్లై చేశారు. వాళ్ళని వదిలేసి సూర్యానికి ఉద్యోగం యెలా యిప్పించగలడు తను? నిజానికిలా ప్రవర్తిస్తే చుట్టూవున్న జనం తనని అన్యాయకుడిగానే అంచనా వేసుకొంటుంది. కాని అదే లేకపోతే తానీ స్థానానికి వచ్చేవాడా!' రకరకాల ఆలోచనలతో అతని మనస్సు వికలమై పోతూంది.

'ఆఫీసుకి టైమవుతుందింకా యిలా కూర్చొన్నారేమిటి' అంటున్న సుశీలతో లోపలికివచ్చిన రామాన్ని టేబిల్‌మీద వున్న గురుదక్షిణ వెక్కిరించింది.